

lijke reden om de Duitsers dwars te zitten: in de meidagen van '40 was een van zijn zoons gesneuveld. Medewerkers van zijn organisatie trachtten branden te stichten; Koet liet ook nagaan of het mogelijk was, koeien die naar Duitsland geëxporteerd zouden worden, met mond- en klauwzeer te besmetten – het bleef bij een plan.

Effectiever trad een andere Delftse organisatie op die door vijf studenten in de werktuigbouw- en scheepsbouwkunde opgericht was en die spoedig een student in de scheikunde, W. Pahud de Mortanges, als leider kreeg. Deze studenten bliezen in '41 en '42 enkele spoorlijnen op, 'de aangerichte schade', aldus een der overlevenden, 'werd echter spoedig door de Duitsers hersteld'¹; in het volgende deel komen wij op de groep-Pahud de Mortanges nog terug.

Zo waren er nog meer kleine specifieke sabotagegroepen: een katholieke in Amsterdam (onder leiding van J. Robert), een groep jongeren in Rotterdam die zich 'Jeugdfront Vrij Nederland' noemde, en een groep op de Veluwe die zich in de herfst van '41 toelegde op het in brand steken van landbouwwerktuigen zoals dorsmachines. Al deze groepen werden door de *Sicherheitspolizei* opgerold; als regel werden dan de leiders ter dood veroordeeld en geëxecuteerd en de leden zonder berechting naar een Duits concentratiekamp gezonden.

Door de Duitse processtukken kunnen wij bepaalde sabotage-acties met bepaalde groepen in verband brengen, maar dat is lang niet altijd mogelijk. Zelfs staat niet steeds vast of sommige voor de Duitsers nadelige gebeurtenissen inderdaad het gevolg waren van sabotage. Zo zijn er wel aanwijzingen dat een grote heidebrand die op 18 april '41 op de Leuserheide bij Amersfoort ca. 300 ton aan bommen van de *Luftwaffe* in de lucht deed vliegen (één Nederlander werd gedood, dertien Duitse militairen raakten gewond), het werk is geweest van Nederlandse saboteurs, maar de *Wehrmacht* zelf kwam na onderzoek tot de conclusie dat de brand ontstaan was door een lichtkogel, afgevuurd door een eenheid die op de hei aan het oefenen was zonder te weten dat zich in de nabijheid munitiebergplaatsen bevonden.

Eerder maakten wij al melding van de aanslag die op 14 mei '41 in Amsterdam gepleegd werd op een villa aan de Bernard Zweerskade waar Duitse officieren ingekwartierd waren. Dit was het werk van een groep onder leiding van Theodorus Dobbe. Dobbe was hoofdvertegenwoordiger van een linoleumfabriek. In het waardevolle geschiedwerk over de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers en de Landelijke Knokploegen wordt

¹ D. D. Vollgraff: Verslag gesprek met P. Josso (19 febr. 1948), p. 1-2 (Doc II-292, a-1).